

Geachte deelnemer aan de SCIENCE studie,

Hierbij ontvangt u de onderzoeks-nieuwsbrief van het VUmc Alzheimercentrum. Deze nieuwsbrief is speciaal opgezet voor mensen die mee doen aan wetenschappelijk onderzoek bij het VUmc Alzheimercentrum of daar interesse in hebben. Elke keer besteden we aandacht aan een aantal verschillende onderwerpen en in het bijzonder aan de SCIENCE studie waar u aan mee doet.

Veel leesplezier!

Philip Scheltens, directeur VUmc Alzheimercentrum
Wiesje van der Flier, hoofd onderzoek VUmc Alzheimercentrum

Nieuws uit het VUmc Alzheimercentrum

- **Vierde alzheimer-gen gevonden.** Er waren al drie genen die Alzheimer veroorzaken bekend. Onderzoekers van VUmc, Erasmus MC en de TU Delft hebben nu een vierde gen gevonden: het SORL1-gen. Het is voor patiënten en hun familie van groot belang te weten of de ziekte van Alzheimer bij hen een erfelijke oorzaak heeft. Bovendien levert kennis over erfelijkheid nieuwe inzichten op in de processen die betrokken zijn bij de ziekte van Alzheimer.
- **Alzheimer Research Center wordt Brain Research Center.** Het Alzheimer Research Center heeft een nieuwe naam en een nieuw jasje gekregen! Vanaf heden heet het onderzoekscentrum het Brain Research Center. Het BRC is gespecialiseerd in klinische studies met nieuwe medicijnen tegen de ziekte van Alzheimer en andere vormen van dementie.
- **Twee ton voor onderzoek diagnose FTD.** Dr. Marta del Campo and dr. Charlotte hebben een beurs van €200.000 ontvangen van het Weston Brain institute. Daarmee gaan zij op zoek naar biomarkers voor de diagnose van frontotemporale dementie (FTD). Dit doen zij door grote series van eiwitten, wel 1.305 verschillende, te meten in hersenvocht van patiënten en van controles zonder geheugenproblemen. Op die manier willen zij specifieke biomarker-eiwitten vinden voor FTD.
- **Prijs Alzheimer's Association voor dr. Rik Ossenkoppele.** Tijdens de Alzheimer's Association International Conference 2017 in Londen is dr. Rik Ossenkoppele, onderzoeker bij VUmc Alzheimercentrum, onderscheiden met de New Investigator de Leon Prize in Neuroimaging. Hij ontving deze award voor zijn publicatie in het wetenschappelijke tijdschrift Brain. Ossenkoppele en zijn collega's van het VUmc Alzheimercentrum gebruiken verschillende neuroimaging-technieken zoals PET en MRI om meer te weten te komen over cognitieve heterogeniteit, waarbij met name gekeken wordt naar atypische presentaties van de ziekte van Alzheimer en cognitieve reserve.

Het VUmc Alzheimercentrum is ook te vinden op **Facebook!**

Nieuws over de SCIENCE-studie

Veranderingen binnen het SCIENCE team

Zoals u misschien al hebt gehoord is onze arts-onderzoeker Rosalinde Slot inmiddels aan haar opleiding tot neuroloog begonnen. José Overbeek is ook aan een nieuwe uitdaging begonnen, en Sander Verfaillie stevent af op het afronden van zijn promotieonderzoek. Dat vroeg om aanvulling van het team:

Ik ben **Karlijn van den Bosch** (links), neuropsycholoog en de nieuwe onderzoeksassistent van het SCIENCE onderzoek. Werken met mensen en een bijdrage leveren aan de wetenschap is wat mij erg aanspreekt. Naast mijn werk ben ik actief als vrijwilliger bij de organisatie van Alzheimercafés in Utrecht. In mijn vrije tijd vind het leuk om te sporten en te bakken.

Ik ben **Mardou van Leeuwenstijn** (midden). Vanaf 1 oktober kom ik het SCIENCE team versterken. Ik ben verpleegkundige en heb in het verleden onderzoek gedaan in het Tergooi, naar de werking van melatonine bij een delier (*een delier is een periode van kortdurende verwardheid in periode van ziekte*). U zult mij in de toekomst veel zien en spreken. Ik heb zin om te beginnen en u allen te leren kennen.

Ik ben **Inge Verberk** (rechts), inmiddels al een jaar onderzoeker op het neurochemisch laboratorium van het VUmc, en sinds kort ook werkzaam binnen het SCIENCE onderzoek. Ik werk vooral achter de schermen met het hersenvloeistof en bloed dat wij van u hebben mogen afnemen. Ik ga op zoek naar signaalstoffen die beter kunnen voorspellen wie de ziekte van Alzheimer gaat ontwikkelen, en wie niet.

Extra subsidie vrijgekomen!

Goed nieuws; er is extra subsidie beschikbaar gekomen! Onderzoek kost geld, véél geld. Met de nieuwe subsidie kunnen wij niet alleen het SCIENCE cohort verder laten groeien, maar ook al onze huidige deelnemers (u dus) langer blijven volgen. Daarnaast hebben wij nu ook voldoende geld beschikbaar om veel laboratoriumtesten te ontwikkelen om verschillende soorten laboratoriumbepalingen uit te voeren in hersenvloeistof én bloed.

Met volle kracht vooruit naar het vinden van antwoorden op al onze vragen!

Agenda

- **19 Oktober Lunch & Learn**
Pijn bij dementie door Prof. dr. Erik Scherder (hoogleraar Neuropsychologie Vrije Universiteit)
- **11 november Symposium: 'Leven met Dementie met Lewy Bodies'**
Er wordt meer inzicht gegeven in DLB en alles wat er bij komt kijken; bijvoorbeeld de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van diagnostiek en behandeling.
- **16 November Lunch & Learn**
'Dementie met Lewy bodies' door dr. Evelien Lemstra (neuroloog Alzheimercentrum) en drs. Inger van Steenhoven (promovendus Alzheimercentrum)
- **14 December Lunch & Learn**
Wetenschaps-update door Prof. dr. Wiesje van der Flier (Hoofd Onderzoek Alzheimercentrum)

Geïnteresseerd? Aanmelden kan via e-mail: alzheimercentrum@vumc.nl.
Meer info op www.alzheimercentrum.nl.

Heidag

Bij veranderingen in het onderzoeksteam, hoort ook het kritisch bekijken van alle werkzaamheden en taken die bij het SCIENCE onderzoek komen kijken. U zou het misschien niet denken, maar bij het opstellen van een lijst met alle werkzaamheden zijn wij tot een lijst van vier pagina's gekomen! De ene taak neemt veel tijd in beslag, de andere wat minder. Om ervoor te zorgen dat iedereen op de beste en meest efficiënte manier kan bijdragen aan de uitvoering van het onderzoek, hebben we tijdens een zogenoemde 'heidag' de takenlijst opnieuw verdeeld.

Ook is deze 'heidag' gebruikt om de nieuwe en de oude teamleden met elkaar kennis te laten maken en heeft er een brainstormsessie plaatsgevonden over de wetenschappelijke richting die we in willen slaan.

Het was een zeer succesvolle en productieve dag; samen een dagje op de 'hei' (of eigenlijk: een boerderijtje in Amsterdam) met allemaal de hele dag de tijd voor elkaar zonder afleidingen!

New York, New York

Anita van Loenhoud gaat vanaf november 2017 een half jaar naar Columbia University in New York voor haar onderzoek naar cognitieve reserve. Cognitieve reserve zorgt ervoor dat hersenen beter kunnen omgaan met hersenschade, zodat het geheugen langer intact blijft. Anita gaat samenwerken met professor Yaakov Stern, die al 20 jaar onderzoek doet naar dit fenomeen en wordt gezien als de grondlegger. Anita wil cognitieve reserve bestuderen door middel van functionele MRI, een methode om hersenactiviteit te meten tijdens mentale inspanning en rust. Hiermee hoopt ze meer inzicht te krijgen de onderliggende mechanismen, wat kan bijdragen aan nieuwe behandelmogelijkheden voor mensen met geheugenklachten. Denk aan speciale trainingsprogramma's om cognitieve reserve te vergroten en daarmee geheugenproblemen te beperken.

U kunt haar ervaringen in New York volgen via haar blog:

<https://www.alzheimercentrum.nl/wetenschap/lopend-onderzoek/cognitieve-reserve/>

Wilt u bijdragen aan een van onze andere studies?

Ontwikkeling van een online leefstijl programma: doet u mee?

In het EuroSCD project werken wij aan een online leefstijl programma, dat mensen kan helpen met het aannemen van een gezonde leefstijl.

Bij de ontwikkeling betrekken we de gebruikers. Eerst hebben we onderzocht wat de wensen en behoeften van de gebruikers zijn voor zo'n programma. Veel van u hebben al meegedaan met de online vragenlijst en interviews vorig jaar. Daarna zijn we begonnen met het ontwikkelen van het programma dat via een app en een website beschikbaar is. Deze zomer hebben we driemaal een workshop gehouden om het programma door te nemen. Op basis van alle feedback hebben we bijvoorbeeld uiterlijk, instructies en ook de naam van de app aangepast. Zo begint de app 'HalloHersenen' steeds beter te passen bij de wensen van de doelgroep.

En de doelgroep, dat bent u!

In oktober is de app gereed om getest te worden door gebruikers. De app geeft dagelijks een tip over leefstijl en u kunt bijhouden of u deze 'HersenOppepper' heeft uitgevoerd.

Doet u mee met de HalloHersenen uitdaging? Doe 100 dagen iets dat goed is voor uw hersenen.

Wat houdt meedoen in? U ontvangt inloggegevens, waarmee u kunt inloggen. We testen in 3 fases van 30 dagen. Tussen elke fase zijn er twee weken waarin wij zo nodig aanpassingen kunnen maken. In de app staat informatie over hersenen en hersengezondheid. Elke dag staat er een Oppepper voor u klaar. Wanneer u de Oppepper van de dag afvinkt, kunt u aangeven wat u van de tip vond. Verder stellen we u op 2 momenten vragen over de bruikbaarheid en gebruiksvriendelijkheid van de app.

Vragen of interesse in deelname? Neem contact op met Linda Wesselman *via science-project@vumc.nl*.

Wilt u bijdragen aan betere informatie rondom diagnose?

U of uw naaste heeft de geheugenpoli bezocht voor geheugenproblemen. Hoe vond u dat gaan? Kreeg u alle informatie die u graag wilde hebben? Wat kan er volgens u beter?

Wij stellen u graag voor aan onze collega Agnetha Fruijtier. Zij is voor een nieuwe studie, de **ABIDE Delphi studie**, op zoek naar patiënten en/ of hun naasten die graag anoniem hun mening willen geven door het invullen van een vragenlijst. Wij willen weten welke informatie gegeven moet worden rondom geheugenpoli-diagnostiek, zowel vóór als ná een diagnose.

Wilt u bijdragen? Ga dan voor meer informatie naar <https://www.alzheimercentrum.nl/abide-delphi-deelname/>, of neem direct contact op via a.fruijtier@vumc.nl of telefonisch op 020-4440183.